

Projekt

z dnia 12 grudnia 2025 r.

Zatwierdzony przez

**UCHWAŁA NR XXIV/166/2025
RADY MIEJSKIEJ W TUCZNIE**

z dnia 18 grudnia 2025 r.

**w sprawie przyjęcia Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz
Przeciwdziałania Narkomanii na rok 2026**

Na podstawie art. 18 ust. 2 pkt 15 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (Dz.U.2025.1153 t.j.), art. 4¹ ust. 1, 2 i 5 ustawy z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (Dz.U.2023.2151 t.j. ze zm.) art. 5 ust. 3 ustawy z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie (Dz.U.2025.1338 t.j.) oraz Rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 30 marca 2021r. w sprawie Narodowego Programu Zdrowia na lata 2021-2025 (Dz.U.2021.642):

Rada Miejska w Tucznie uchwala, co następuje:

§ 1. Przyjmuje Gminny Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii na rok 2026 określony w załączniku nr 1 do niniejszej Uchwały.

§ 2. Przyjmuje preliminarz wydatków planowanych z wpływów za zezwolenia na sprzedaż napojów alkoholowych na rok 2026 określony w załączniku nr 2 do niniejszej Uchwały.

§ 3. Traci moc uchwała nr X/64/2024 z dnia 19 grudnia 2024r. ze zm. Rady Miejskiej w Tucznie w sprawie przyjęcia Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii na rok 2025.

§ 4. Wykonanie uchwały powierza się Burmistrzowi Tuczna.

§ 5. Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

Przewodnicząca Rady
Miejskiej

mgr Izabela Kwiecińska

Gminny Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii dla Gminy Tuczno na rok 2026

Spis treści

Wstęp	3
I. Podstawa prawna	4
II. Charakterystyka uzależnień	6
2.1. Alkohol	6
2.2. Papierosy i e-papierosy	7
2.3. Narkotyki	8
2.4. Napoje energetyczne	9
2.5. Uzależnienia behawioralne	9
III. Diagnoza występowania uzależnień w świetle zastanych źródeł w Gminie Tuczno	11
3.1. Działalność Miejsko-Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej	11
3.2. Przestępczość	13
IV. Badania lokalnych zagrożeń społecznych – 2025	14
4.1. Badanie dorosłych mieszkańców	14
4.2. Badanie wśród pracowników instytucjonalnych	15
4.3. Badania wśród uczniów	16
V. Analiza SWOT	17
VI. Realizatorzy Programu	20
VII. Adresaci Programu	21
VIII. Cele oraz realizacja Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii dla Gminy Tuczno na rok 2026	21
IX. Finansowanie Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii dla Gminy Tuczno na rok 2026	28
X. Wdrażanie Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii dla Gminy Tuczno na rok 2026	29
XI. Monitoring i ewaluacja Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii dla Gminy Tuczno na rok 2026	30

Wstęp

Gminny Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii dla Gminy Tuczno na rok 2026, zwany dalej Programem, stanowi kontynuację działań z obszaru profilaktyki uzależnień, rozwiązywania problemów alkoholowych i przeciwdziałania narkomanii, realizowanych corocznie i skierowanych do różnych grup odbiorców w Gminie Tuczno.

Program opiera się na założeniu, że skuteczna profilaktyka to nie tylko jednorazowe działania, ale systematyczne i zintegrowane wsparcie dla mieszkańców – szczególnie dzieci, młodzieży i rodzin – poprzez edukację, poradnictwo, interwencję oraz wzmacnianie postaw prozdrowotnych. W obliczu narastających zagrożeń takich jak uzależnienia chemiczne (alkohol, narkotyki) oraz behawioralne (np. nadmierne korzystanie z Internetu, hazard), konieczne jest prowadzenie nowoczesnych, dobrze zaplanowanych działań profilaktycznych, które odpowiadają na aktualne potrzeby lokalnej społeczności.

W Programie uwzględniono zadania wynikające z Narodowego Programu Zdrowia na lata 2021–2025 – cel operacyjny 2 pn. „Profilaktyka uzależnień”. Elementem Programu są również działania związane z przeciwdziałaniem uzależnieniom behawioralnym, polegające na upowszechnianiu wiedzy oraz wzmacnianiu kompetencji dzieci, młodzieży i dorosłych w zakresie rozpoznawania i radzenia sobie z problemami. Mając na względzie, że obecny Narodowy Program Zdrowia obowiązuje do końca 2025 r., Program Gminy Tuczno zaplanowano w sposób elastyczny, umożliwiający jego aktualizację zgodnie z nowym programem krajowym po jego uchwaleniu.

Założenia Programu są zgodne z wytycznymi zawartymi w „Rekomendacjach do realizowania i finansowania gminnych programów profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych oraz przeciwdziałania narkomanii w 2025 roku”, wydanych przez Krajowe Centrum Przeciwdziałania Uzależnieniom. Program będzie realizowany od 1 stycznia 2026 r. do 31 grudnia 2026 r., a większość planowanych zadań ma charakter coroczny i długofalowy.

I. Podstawa prawna

Zgodnie z art. 1 ust. 1 Ustawy z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi, organy administracji rządowej i jednostek samorządu terytorialnego są obowiązane do podejmowania działań zmierzających do ograniczania spożycia napojów alkoholowych oraz zmiany struktury ich spożywania, inicjowania i wspierania przedsięwzięć mających na celu zmianę obyczajów w zakresie sposobu spożywania tych napojów, działania na rzecz trzeźwości w miejscu pracy, przeciwdziałania powstawaniu i usuwania następstw nadużywania alkoholu, a także wspierania działalności w tym zakresie organizacji społecznych i zakładów pracy.

W myśl art. 2 ust. 1 ww. Ustawy, zadania w zakresie przeciwdziałania alkoholizmowi wykonuje się przez odpowiednie kształtowanie polityki społecznej, w szczególności:

- 1) tworzenie warunków sprzyjających realizacji potrzeb, których zaspokajanie motywuje powstrzymywanie się od spożywania alkoholu;
- 2) działalność wychowawczą i informacyjną;
- 3) ustalanie odpowiedniego poziomu i właściwej struktury produkcji napojów alkoholowych przeznaczanych do spożycia w kraju;
- 4) ograniczanie dostępności alkoholu;
- 5) leczenie, rehabilitację i reintegrację osób uzależnionych od alkoholu;
- 6) zapobieganie negatywnym następstwom nadużywania alkoholu i ich usuwanie;
- 7) przeciwdziałanie przemocy domowej;
- 8) wspieranie zatrudnienia socjalnego poprzez finansowanie centrów integracji społecznej.

Na podstawie art. 4¹ ust. 1., do zadań własnych Gminy należy prowadzenie działań związanych z profilaktyką i rozwiązywaniem problemów alkoholowych oraz integracji społecznej osób uzależnionych od alkoholu.

Bezpośrednią podstawę prawną dla sporządzenia i realizacji niniejszego Programu stanowi art. 4¹ ust. 2 w następującym brzmieniu obowiązującym od 1 stycznia 2022 r.¹:

2. Realizacja zadań, o których mowa w ust. 1, jest prowadzona w postaci uchwalonego przez radę Gminy gminnego programu profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych oraz przeciwdziałania narkomanii, który stanowi część strategii

¹ Na podstawie przepisów Ustawy z dnia 17 grudnia 2021 r. o zmianie ustawy o zdrowiu publicznym oraz niektórych innych ustaw (Dz.U. 2023 poz. 1718).

rozwiązywania problemów społecznych i który uwzględnia cele operacyjne dotyczące profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych oraz przeciwdziałania narkomanii, określone w Narodowym Programie Zdrowia. Elementem programu mogą być również zadania związane z przeciwdziałaniem uzależnieniom behawioralnym. Program jest realizowany przez ośrodek pomocy społecznej albo centrum usług społecznych, o których mowa w przepisach o pomocy społecznej, lub inną jednostkę wskazaną w tym programie. W celu realizacji programu Burmistrz może powołać pełnomocnika.

Ponadto zgodnie z art. 10 ust. 1 Ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu narkomanii również przeciwdziałanie narkomanii należy do zadań własnych Gminy. Jak stanowi art. 10 ust. 2a, w gminnym programie uwzględnia się działalność wychowawczą, edukacyjną, informacyjną i profilaktyczną prowadzoną w szkołach i placówkach systemu oświaty, a także diagnozę w zakresie występujących w szkołach i placówkach systemu oświaty czynników ryzyka i czynników chroniących. W ramach programu w szkołach i placówkach systemu oświaty są realizowane w szczególności działania o potwierdzonej skuteczności lub oparte na naukowych podstawach prowadzone w zakresie działalności, o której mowa w ust. 2a. Ustawy.

Oprócz obu ww. ustaw, niniejszy Program został sporządzony i będzie realizowany z uwzględnieniem stosownych przepisów:

- ✓ ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej,
- ✓ ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy domowej,
- ✓ ustawy z dnia 09 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej,
- ✓ ustawy z dnia 11 września 2015 r. o zdrowiu publicznym,
- ✓ rozporządzenia Ministra Edukacji Narodowej z dnia 18 sierpnia 2015 r. w sprawie zakresu i form prowadzenia w szkołach i placówkach systemu oświaty działalności wychowawczej, edukacyjnej, informacyjnej i profilaktycznej w celu przeciwdziałania narkomanii,
- ✓ rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 30 marca 2021 r. w sprawie Narodowego Programu Zdrowia na lata 2021 – 2025, celem operacyjny 2: Profilaktyka uzależnień.

II. Charakterystyka uzależnień

2.1. Alkohol

Alkohol jest jedną z najstarszych i najbardziej rozpowszechnionych substancji psychoaktywnych na świecie. Jego spożycie często towarzyszy spotkaniom towarzyskim, uroczystościom i świętom, co sprawia, że bywa postrzegany jako naturalny element życia społecznego. Działanie alkoholu opiera się na oddziaływaniu na ośrodkowy układ nerwowy – początkowo powoduje odprężenie, obniżenie napięcia i poprawę nastroju. W miarę wzrostu ilości spożytego alkoholu dochodzi jednak do zaburzeń koordynacji, problemów z mową, spadku koncentracji i zwiększonej skłonności do podejmowania ryzykownych decyzji. Nadużywanie alkoholu prowadzi do rozwoju uzależnienia, którego charakterystycznym objawem jest utrata kontroli nad piciem. Alkoholizm to choroba przewlekła i postępująca, wymagająca leczenia specjalistycznego².

„Statystyki pokazują, że Polacy piją coraz więcej alkoholu. Według Światowej Organizacji Zdrowia **alkohol wpływa na ponad 200 rodzajów chorób** i znajduje się na trzecim miejscu wśród czynników ryzyka dla zdrowia.³” Długotrwałe spożywanie alkoholu niesie ze sobą poważne skutki zdrowotne, takie jak marskość wątroby, choroby serca, nadciśnienie, zaburzenia pracy trzustki czy uszkodzenia układu nerwowego. Osoby nadużywające alkoholu częściej doświadczają również problemów natury psychicznej, w tym depresji, zaburzeń lękowych czy prób samobójczych. Alkohol może nasilać konflikty interpersonalne, prowadzić do agresji, a także sprzyjać występowaniu przemocy domowej. Ma także destrukcyjny wpływ na relacje rodzinne – powoduje utratę zaufania, rozpad więzi i poczucie osamotnienia wśród bliskich. Dzieci wychowujące się w rodzinach z problemem alkoholowym są narażone na zaniedbania emocjonalne i wychowawcze, co może skutkować powielaniem destrukcyjnych wzorców w dorosłym życiu.

W życiu zawodowym alkohol obniża efektywność pracy, zwiększa absencję oraz ryzyko wypadków przy pracy. W sferze społecznej prowadzi do marginalizacji, izolacji, a niekiedy do bezdomności. Nadużywanie alkoholu ma także wymiar ekonomiczny – generuje wysokie koszty leczenia, interwencji policyjnych, postępowań sądowych i świadczeń społecznych. Problemem staje się również coraz większa dostępność napojów alkoholowych, także dla młodzieży, co sprzyja wczesnym inicjacjom alkoholowym. Warto

²https://kcpu.gov.pl/wp-content/uploads/2024/03/Raport-2023-wersja-Internetowa.pdf?utm_source

³ <https://www.gov.pl/web/zdrowie/alkohol?>

podkreślić, że wczesne rozpoczęcie picia alkoholu istotnie zwiększa ryzyko rozwinięcia uzależnienia w dorosłości. Alkohol nie tylko niszczy zdrowie jednostki, ale także osłabia więzi społeczne, obniża jakość życia rodzinnego i przyczynia się do wielu problemów społecznych.

2.2. Papierosy i e-papierosy

Palenie papierosów tradycyjnych pozostaje jednym z głównych czynników powodujących zgony, którym można zapobiec⁴. W dymie tytoniowym znajduje się ponad 4 tysiące substancji chemicznych, w tym kilkadziesiąt o udowodnionym działaniu rakotwórczym. Nikotyna jako główny składnik uzależniający, prowadzi do szybkiego rozwoju nałogu, a próby rzucenia palenia wiążą się z silnym zespołem odstawienia. Regularne palenie papierosów skutkuje rozwojem chorób układu oddechowego, takich jak przewlekła obturacyjna choroba płuc (POChP) czy rak płuc. Negatywnie wpływa również na układ sercowo-naczyniowy, zwiększając ryzyko zawałów i udarów.

E-papierosy są coraz częściej wybierane przez młodzież jako forma „bezpieczniejszej” alternatywy dla tradycyjnego palenia. Urządzenia te podgrzewają płyn zawierający nikotynę, glicerynę i aromaty, tworząc aerozol wdychany przez użytkownika. Choć nie zawierają takiej samej ilości substancji smolistych jak papierosy, nadal są szkodliwe dla zdrowia. Nikotyna obecna w liquidach powoduje silne uzależnienie, a długofalowe skutki inhalowania aromatów chemicznych wciąż są przedmiotem badań. Szczególnie niepokojące jest to, że e-papierosy są dostępne w wielu smakach, co dodatkowo przyciąga dzieci i nastolatków⁵.

Badacze z Uniwersytetu Kalifornijskiego w San Diego (USA) opublikowali w czasopiśmie naukowym „eLife” wyniki badań, które wskazują na poważne konsekwencje zdrowotne związane z używaniem e-papierosów. Z ich analiz wynika, że regularne inhalowanie aerozolu z e-papierosów może prowadzić do reakcji zapalnych w wielu narządach — m.in. w mózgu, sercu, płucach i jelitach. Obecnie w samych Stanach Zjednoczonych z e-papierosów korzysta około 12 milionów dorosłych, przy czym największy odsetek użytkowników stanowią osoby w wieku 18–24 lat. W Polsce sytuacja również budzi niepokój — zgodnie z badaniami zleconymi przez Rzecznika Praw Dziecka,

⁴<https://uniwersytetkaliski.edu.pl/wp-content/uploads/2025/07/Agnieszka-Kapala-Palenie-papierosow-i-picie-alkoholu-jako-przejaw-zachowan-ryzykownych-mlodziezy-1.pdf?>

⁵<https://ore.edu.pl/wp-content/uploads/phocadownload/pracownie/pakiet-edukacyjny-dla-nauczycieli-z-zakresu-profilaktyki-palenia-tytoniu.pdf?>

co czwarty nastolatek sięga po e-papierosy, a ponad 70% użytkowników poniżej 20. roku życia przyznaje się do ich regularnego stosowania⁶.

W praktyce obserwuje się zjawisko „podwójnego palenia” – użytkownicy e-papierosów często sięgają także po papierosy tradycyjne. Takie połączenie znacząco zwiększa ryzyko poważnych chorób. Badania wskazują, że młodzież korzystająca z e-papierosów jest bardziej narażona na sięgnięcie w przyszłości po papierosy tradycyjne. Popularność tych produktów wynika również z łatwego dostępu i fałszywego przekonania o ich nieszkodliwości. Zarówno papierosy, jak i e-papierosy mają negatywny wpływ na zdrowie, życie rodzinne i społeczne – prowadzą do uzależnienia, problemów zdrowotnych, a także do poważnych kosztów dla systemu opieki zdrowotnej.

2.3. Narkotyki

Narkomania to choroba polegająca na uzależnieniu od substancji psychoaktywnych, które wywierają toksyczny wpływ na organizm człowieka, prowadząc do jego stopniowego wyniszczenia, a w skrajnych przypadkach – nawet do śmierci. Zgodnie z Międzynarodową Klasyfikacją Chorób (ICD-10), narkomania uznawana jest za poważne zaburzenie zdrowia psychicznego i fizycznego, wymagające specjalistycznego leczenia.

U podstaw uzależnienia leżą zarówno czynniki osobowościowe, jak i środowiskowe – presja otoczenia, brak wsparcia emocjonalnego, czy potrzeba ucieczki od problemów mogą stanowić jego źródło. Charakterystycznym objawem jest tzw. *głód narkotykowy* – silne, przymusowe pragnienie ponownego zażycia substancji, wynikające z fizycznej i psychicznej zależności. Kluczowym etapem w procesie zdrowienia jest moment, w którym osoba uzależniona uświadamia sobie istnienie problemu i podejmuje decyzję o rozpoczęciu terapii – to zwiększa szanse na trwałe wyjście z nałogu.

Uzależnienie fizyczne polega na tym, że organizm przyzwyczaja się do obecności narkotyku i zaczyna go „domagać się” w codziennym funkcjonowaniu. Brak substancji prowadzi do objawów abstynencyjnych, takich jak bóle głowy, dreszcze, potliwość, biegunki czy drżenie mięśni. Z kolei uzależnienie psychiczne objawia się silną potrzebą sięgania po narkotyk, rosnącą tolerancją na jego działanie oraz całkowitym podporządkowaniem życia zdobywaniu substancji. Prowadzi to do zaniedbywania obowiązków, izolacji społecznej i degradacji relacji z bliskimi. Ten rodzaj uzależnienia jest

⁶<https://pulsmedycyny.pl/system-ochrony-zdrowia/nauka-i-badania/e-papierosy-zaburzaja-prace-wielu-narzadow-badania-w-polsce-uzywa-ich-juz-co-czwarty-nastolatek/>

szczególnie trudny do wyleczenia – wymaga nie tylko detoksykacji, ale także długotrwałej psychoterapii, wsparcia specjalistów oraz pracy nad odbudową życia emocjonalnego i społecznego⁷.

2.4. Napoje energetyczne

W ostatnich latach obserwuje się systematyczny wzrost spożycia napojów gazowanych i energetycznych zawierających znaczne ilości kofeiny. Pomimo licznych badań potwierdzających jej negatywny wpływ na zdrowie, konsumpcja tych produktów nadal rośnie, zwłaszcza wśród dzieci, młodzieży i młodych dorosłych. Nadmierne spożycie kofeiny może prowadzić do zaburzeń pracy układu nerwowego i sercowo-naczyniowego, a długotrwałe jej przyjmowanie – do rozwoju uzależnienia.

Kofeina obecna jest nie tylko w kawie, ale również w herbacie, napojach typu cola, kakao, czekoladzie oraz w napojach energetycznych, które zawierają jej często więcej niż filiżanka kawy. Dzięki słodkim smakom i szerokiej dostępności produkty te są szczególnie popularne wśród młodych ludzi. Według Światowej Organizacji Zdrowia (WHO) regularne spożywanie kofeiny może prowadzić do rozwoju uzależnienia, a dane Narodowego Instytutu Zdrowia Publicznego PZH–PIB wskazują, że w Polsce rośnie liczba nastolatków sięgających po napoje energetyczne.

Nagłe odstawienie kofeiny może powodować objawy abstynencyjne – senność, bóle głowy, spadek nastroju i drażliwość. Dlatego ograniczanie jej spożycia powinno następować stopniowo. Zaleca się unikanie napojów energetycznych, a w przypadku innych źródeł kofeiny – racjonalne ograniczanie ich ilości w trosce o zdrowie fizyczne i psychiczne, zwłaszcza wśród dzieci i młodzieży⁸.

2.5. Uzależnienia behawioralne

Uzależnienia behawioralne, zwane również nałogami odczynnościowymi, to powtarzające się, kompulsywne zachowania, które dają krótkotrwałe poczucie przyjemności lub ulgi, lecz w dłuższej perspektywie prowadzą do negatywnych konsekwencji zdrowotnych, emocjonalnych i społecznych. W odróżnieniu od uzależnień od substancji psychoaktywnych, w uzależnieniach behawioralnych nie chodzi

⁷ <https://wypasozo.pl/oferta/terapia-narkotykowa/>

⁸ Mgr Aleksandra Siargiej, Prof. dr hab. n. med. Elżbieta Krajewska-Kułak, dr hab. n. med. Bożena Okurowska-Zawada, *Wpływ napoi energetycznych na zdrowie w percepcji młodych ludzi*. Białystok 2004, s. 28-30, https://www.umb.edu.pl/photo/pliki/WNoZ_jednostki/wnoz-z-zintegrowanej-opieki-medycznej/monografie/wplyw_napoi_energetycznych_na_zdrowie_w_percepcji_mlodych_ludzi.pdf

o przyjmowanie środka chemicznego, lecz o wykonywanie określonej czynności – np. granie w gry hazardowe lub komputerowe, robienie zakupów, korzystanie z Internetu, jedzenie, ćwiczenia fizyczne czy aktywność w mediach społecznościowych.

Według G.A. Marlatta i współpracowników, uzależnienie behawioralne to powtarzający się nawyk, który zwiększa ryzyko choroby i problemów osobistych lub społecznych, a jego charakterystyczną cechą jest utrata kontroli – osoba mimo świadomości szkód nie potrafi zaprzestać danego zachowania. Działanie to przynosi natychmiastową, krótkotrwałą nagrodę (np. poprawę nastroju, redukcję stresu), ale z czasem prowadzi do długofalowych strat i pogorszenia jakości życia⁹.

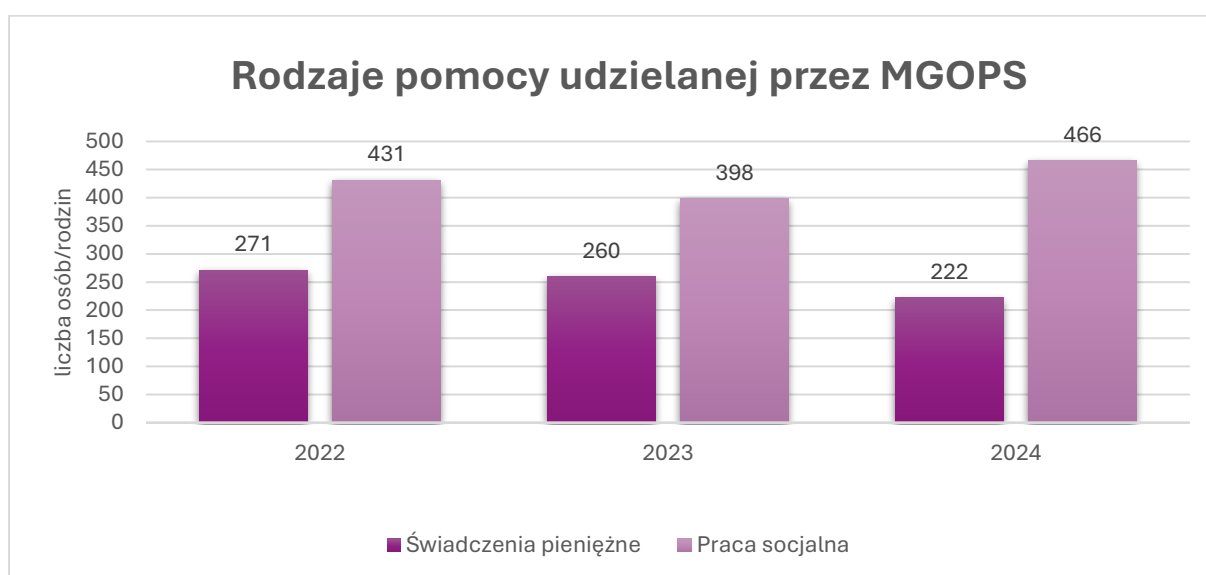
W przypadku młodzieży szczególnie niepokojące są uzależnienia związane z technologiami, które rozwijają się dynamicznie wraz z rozwojem Internetu i mediów społecznościowych. Uzależnienia behawioralne często współwystępują z innymi problemami, np. depresją czy uzależnieniami od substancji. Leczenie wymaga terapii psychologicznej, wsparcia grupowego oraz działań profilaktycznych.

⁹https://kcpu.gov.pl/wp-content/uploads/2023/02/Zaburzenia-behawioralne_sklad_do_sprawozdania.pdf, s. 13-15

III. Diagnoza występowania uzależnień w świetle zastanych źródeł w Gminie Tuczno

3.1. Działalność Miejsko-Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej

Pomoc Miejsko-Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej			
	2022 r.	2023 r.	2024 r.
Liczba rodzin ogółem	211	195	215
W tym rodziny korzystające ze świadczeń z powodu problemów uzależnień	12	12	12

<i>Powody przyznawania pomocy społecznej</i> (liczba rodzin)			
	2022 r.	2023 r.	2024 r.
Niepełnosprawność	42	42	43
Bezrobocie	47	47	44
Ubóstwo	83	73	62
Bezradność opiekuńczo-wychowawcza	2	5	1
Osoby dotknięte długotrwałą chorobą	11	22	19
Alkoholizm	12	12	12
Inne	46	37	23

Struktura odbiorców pomocy społecznej ze względu na aktywność zawodową			
	2022 r.	2023 r.	2024 r.
Pracuje	30	30	24
Pracuje dorywczo	89	71	57
Osoby bierne zawodowo	152	159	141

W ostatnich trzech latach działalność Miejsko-Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w gminie Tuczno charakteryzuje się zmienną liczbą rodzin korzystających z pomocy. Po zauważalnym spadku liczby beneficjentów nastąpił ponowny wzrost, dzięki czemu zakres udzielanego wsparcia wrócił do poziomu zbliżonego do stanu sprzed roku. Stałym elementem pozostają rodziny, które otrzymują świadczenia z powodu problemów uzależnień – ich liczba nie ulega zmianie, co sugeruje utrwalenie tego zjawiska i brak skutecznych narzędzi jego ograniczania.

Powody przyznawania pomocy społecznej wskazują na stopniowe przekształcanie struktury potrzeb. Najczęściej zgłaszanym problemem pozostaje ubóstwo, choć w ostatnim czasie jego skala wyraźnie maleje. Podobny trend dotyczy bezrobocia, które również stopniowo przestaje być dominującą przyczyną zgłoszeń. Na stałym poziomie utrzymuje się niepełnosprawność, co potwierdza, że rodziny dotknięte tym problemem wymagają długotrwałego wsparcia. Zmienia się natomiast sytuacja osób zmagających się z długotrwałą chorobą – ich udział w strukturze odbiorców pomocy wzrósł, co może mieć związek z pogarszającą się kondycją zdrowotną mieszkańców lub ograniczonym dostępem do systemu ochrony zdrowia. Z kolei kategoria obejmująca różne inne przyczyny systematycznie się kurczy, co może świadczyć o lepszym dopasowaniu systemu wsparcia do rzeczywistych potrzeb lub o zmianie sposobu kwalifikowania rodzin do poszczególnych grup. Bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych pojawia się sporadycznie, co może wynikać z lokalnego wsparcia instytucjonalnego lub niewielkiej skali tego zjawiska.

Analiza aktywności zawodowej osób korzystających z pomocy społecznej ukazuje, że największą grupę stanowią osoby bierne zawodowo. Liczba ta wykazuje tendencję spadkową, choć pozostaje stosunkowo wysoka, co wskazuje na trwałe bariery w wejściu na rynek pracy. Zmniejsza się również udział osób pracujących dorywczo, co może sugerować większą stabilizację na rynku pracy, ograniczenie możliwości zarobkowania

w tej formie lub niższe zainteresowanie tego typu zatrudnieniem. Jednocześnie wśród odbiorców pomocy konsekwentnie obecna jest grupa osób pracujących, która jednak nie jest w stanie zaspokoić swoich podstawowych potrzeb wyłącznie dzięki dochodom z pracy. Świadczy to o funkcjonowaniu zjawiska tzw. pracujących ubogich, wymagających dodatkowego wsparcia systemowego.

Podsumowując MGOPS w Tucznie realizuje działania odpowiadające na zmieniające się potrzeby mieszkańców. Pomoc koncentruje się przede wszystkim na wsparciu finansowym i pracy socjalnej, której skala pozostaje duża i wciąż rośnie. Jednocześnie widoczne są pewne pozytywne tendencje, takie jak zmniejszająca się liczba rodzin dotkniętych ubóstwem czy bezrobociem. Nie zmienia się natomiast skala problemów związanych z uzależnieniami oraz niepełnosprawnością, co stanowi wyzwanie wymagające stałej i długofalowej interwencji.

3.2. Przestępczość

Poniższa tabela przedstawia dane pozyskane od Policji dotyczące problemów społecznych związanych z nadużywaniem alkoholu.

Przestępstwa/wykroczenia popełnione pod wpływem alkoholu			
	2022 r.	2023 r.	2024 r.
Liczba nałożonych mandatów na sprawców wykroczeń popełnionych przeciwko przepisom ustawy o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi	-	12	7
Liczba pouczeń za wykroczenia związane z ustawą o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi	-	39	21
Prowadzenie pojazdów na drodze publicznej pod wpływem alkoholu/narkotyków	10	13	2
Zakłócanie porządku publicznego	-	21	8

Dane pozyskane od Policji wskazują na wyraźny spadek liczby zdarzeń związanych z nadużywaniem alkoholu. Zmniejszyła się liczba mandatów i pouczeń za naruszenia ustawy o wychowaniu w trzeźwości, a także znacząco ograniczono przypadki prowadzenia pojazdów pod wpływem alkoholu lub narkotyków. Rzadziej dochodzi również do zakłócania porządku publicznego. Tendencje te mogą świadczyć o skuteczniejszych działaniach prewencyjnych, większej świadomości mieszkańców oraz zmianie postaw

społecznych wobec spożywania alkoholu, co pozytywnie wpływa na bezpieczeństwo publiczne.

IV. Badania lokalnych zagrożeń społecznych – 2025

4.1. Badanie dorosłych mieszkańców

Badania obejmowały mieszkańców **Gminy Tuczno**, którzy ukończyli osiemnasty rok życia. W badaniu wzięło udział **57** mieszkańców Gminy Tuczno (84% kobiet i 16% mężczyzn).

- ✓ W opinii mieszkańców Gminy Tuczno najistotniejszymi problemami społecznymi są - uzależnienia behawioralne (80%), uzależnienie od alkoholu (77%) oraz bezrobocie (70%).
- ✓ Z kolei w kwestii zjawisk uzależnień bardzo powszechnymi w ich środowisku są: nikotynizm (79%), sieciologizm (76%) oraz alkoholizm (74%).
- ✓ Według opinii wyrażonych w ankiecie na temat spożywania alkoholu mieszkańcy Gminy Tuczno odzwierciedlają postawy wobec picia alkoholu o średnim stopniu ryzyka – większość badanych z rozważą spożywa alkohol – najczęściej kilka razy w roku (44%) oraz kilka razy w miesiącu (12%), wypijając przy tym umiarkowane ilości alkoholu (1-2 porcje: 35%, 5-6 porcji: 9%).
- ✓ 46% badanych uważa, że w najbliższej okolicy znajdują się odpowiednia liczba punktów, gdzie można nabyć alkohol, a dla 49% jest tych miejsc za dużo.
- ✓ 79% respondentów uważa osoby pijące alkohol za zagrażające bezpieczeństwu w lokalnym środowisku, a 79% badanych mieszkańców nie zna miejsc do których po pomoc może zgłosić się osoba uzależniona od alkoholu.
- ✓ Palenie wyrobów tytoniowych wśród dorosłych mieszkańców Gminy Tuczno jest zauważalnym nałogiem – 70% z badanych deklaruje, że nie pali wyrobów tytoniowych, a łącznie 30% badanych pali okazjnie papierosy lub e-papierosy.
- ✓ 72% z badanych deklaruje, że zna przynajmniej jedną osobę zażywającą substancje psychoaktywne takie jak narkotyki lub dopalacze. 28% wskazało, że nie ma w swoim otoczeniu takich osób przyjmujących substancje odurzające tj. narkotyki i dopalacze.
- ✓ Problem uzależnienia od gier hazardowych na terenie Gminy Tuczno, jest nie rozpowszechnionym zjawiskiem - 95% respondentów przyznaje, że nie ma doświadczenia z grami hazardowymi.

- ✓ Jak wynika z przeprowadzonych badań 65% mieszkańców dostrzega potrzebę realizacji działań z zakresu profilaktyki uzależnień. Świadczyć to może o wysokim poziomie wiedzy mieszkańców na temat tego, jak istotne jest ograniczanie rozmiarów używania lub nadużywania substancji psychoaktywnych. Badani wskazali na potrzebę organizacji: wsparcia psychologicznego dla rodzin (32%), warsztatów profilaktycznych dla uczniów (22%), otwartych konsultacji z terapeutą uzależnień (22%), udziału w ogólnopolskich kampaniach profilaktycznych (16%) oraz pomocy w integracji dzieci po okresie izolacji (8%).

4.2. Badanie wśród pracowników instytucjonalnych

W badaniu wzięło udział 6 członków wymienionych wyżej instytucji w Gminie Tuczo. 17% badanej grupy jest członkiem Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, 50% stanowią członkowie Zespołu Interdyscyplinarnego, a pozostałe 33% to pracownicy obu instytucji.

- ✓ Badani członkowie Zespołu Interdyscyplinarnego oraz Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Gminie Tuczo za najbardziej istotne problemy związane z uzależnieniami uznali: nadużywanie alkoholu przez dorosłych, używanie e-papierosów przez młodzież, brak świadomości zagrożeń związanych z uzależnieniami, a także zażywanie narkotyków i dopalaczy przez młodzież
- ✓ Respondenci za najważniejsze zadania KRPA uznali: motywowanie do podjęcia leczenia (66%), podejmowanie działań zgodnych z rekomendacjami KCPU (33%), właściwe wydatkowanie środków KRPA (33%) oraz procedura kierowania na leczenie odwykowe (33%).
- ✓ Respondenci podkreślili, że współpraca pomiędzy ZI a KRPA jest bardzo skuteczna (17%), skuteczna (67%) oraz umiarkowanie skuteczna (16%).
- ✓ Za najbardziej efektywne sposoby zwiększenia tej współpracy uznano: regularne spotkania i wymiana informacji (83%), ustalenie wspólnych celów i strategii działania (50%), szkolenia wspólne dla członków obu instytucji (17%) oraz wspólne projekty i programy profilaktyczne (17%).
- ✓ Największe bariery w realizacji działań to: niedobór specjalistów (np. terapeutów, psychologów), a także niska świadomość społeczna dotycząca problemu.

- ✓ 33% respondentów ocenia, że władze gminy są poinformowane o potrzebach KRPA i ZI oraz wspierają ich działania, 50% twierdzi, że wsparcie jest ograniczone, a 17% uważa, że władze nie wspierają działań.
- ✓ Analiza wskazań respondentów pokazuje, że w opinii pracowników instytucjonalnych za najważniejsze działania w zakresie przeciwdziałania uzależnieniom, które powinny zostać wdrożone przez KRPA i Zespół Interdyscyplinarny, uznaje się programy edukacyjne w szkołach (82%), konsultacje i wsparcie psychologiczne dla rodzin (67%), szkolenia i warsztaty dla dorosłych mieszkańców (50%), współpraca z lokalnymi instytucjami zdrowia i pomocy społecznej (50%) oraz kampanie społeczne zwiększające świadomość na temat uzależnień (17%).

4.3. Badania wśród uczniów

W badaniu wzięli udział uczniowie Szkół Podstawowych Gminy Tuczo w przedziale wiekowym: klasy 4-6 oraz 7-8 (łącznie 131 uczniów).

- ✓ Uczniowie deklarują bardzo dobre lub dobre relacje z rodzicami/ opiekunami (SP 4-6: 98%; SP 7-8: 94%).
- ✓ Uczniowie szkół mają w większości bardzo dobre i dobre relacje z nauczycielami: SP 4-6: 79%; SP 7-8: 71%.
- ✓ Uczniowie z Gminy Tuczo relacje z rówieśnikami oceniają w większości bardzo dobrze lub dobrze – SP 4-6: 97%; SP 7-8: 83%.
- ✓ Spożywanie napojów alkoholowych przez dzieci i młodzież szkolną w Gminie Tuczo jest obecne. 3% uczniów klas 4-6 oraz 20% uczniów klas 7-8 deklaruje, że ma za sobą inicjację alkoholową.
- ✓ Do palenia papierosów chociaż raz w życiu przyznaje się 10% uczniów klas 4-6 oraz 29% starszych uczniów. Najczęściej wskazywanymi powodami palenia papierosów przez uczniów, którzy mają za sobą inicjację nikotynową była chęć spróbowania czegoś nowego. Jednocześnie, niepokojący jest względnie bardzo łatwy dostęp dzieci i młodzieży do wyrobów tytoniowych oraz napojów alkoholowych.
- ✓ Jak wynika z badań problem zażywania substancji psychoaktywnych takich jak narkotyki czy dopalacze jest obecny wśród uczniów szkół Gminy Tuczo. 3% uczniów klas 4-6 oraz 11% uczniów klas 7-8 zadeklarowało, że przyjmowali kiedykolwiek substancje psychoaktywne takie jak narkotyki i dopalacze.

- ✓ Niepokój budzi ilość czasu spędzanego na korzystaniu z komputera. Uczniowie szkół podstawowych Gminy Tuczo najczęściej korzystają z komputera do 4 godzin dziennie (SP 4-6: 17%; SP 7-8: 22%). Oznaczać to może, że po zakończonych lekcjach i wypełnieniu obowiązków są to ich jedyne formy spędzania czasu.
- ✓ Wnikliwie należy ocenić skłonność uczniów do korzystania z gier hazardowych, ponieważ internetowe gry „na pieniądze” zaczynają być coraz bardziej popularne wśród dzieci i młodzieży. Doświadczenia z taką formą „rozrywki” deklaruje – 15% młodszych oraz 20% starszych uczniów.

V. Analiza SWOT

Analiza SWOT należy do grupy metod zintegrowanych, czyli badających zarówno samą jednostkę, jak również jej otoczenie. Akronim pochodzi od angielskich wyrazów:

- ✓ strengths („S” – siły, atuty, mocne strony),
- ✓ weaknesses („W” – słabości, słabe strony),
- ✓ opportunities („O” – szanse, okazje, korzystne tendencje w otoczeniu zewnętrznym),
- ✓ threats („T” – zagrożenia, niekorzystne zjawiska zewnętrzne).

Analiza SWOT została oparta na informacjach zawartych w kompleksowej diagnozie sytuacji społecznej w Gminie. Stanowi ona podstawę do identyfikacji i określenia kierunków działań. Analizę SWOT dla Gminy Tuczo znajduje się poniżej:

S – Mocne strony	1. Stabilne funkcjonowanie Miejsko-Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej, który prowadzi regularną pracę socjalną i udziela świadczeń w sposób ciągły. 2. Obecność stałej grupy specjalistów (pracownicy socjalni, pedagodzy, psychologowie), zapewniających mieszkańcom dostęp do profesjonalnego wsparcia. 3. Aktywna współpraca z Policją oraz GKRPA, szczególnie w zakresie przeciwdziałania przemocy i uzależnieniom. 4. Widoczne spadki w niektórych obszarach przestępczości i wykroczeń związanych z alkoholem, co może świadczyć o skuteczności działań profilaktycznych.
-------------------------	--

	5. Pozytywne relacje rodzinne deklarowane przez dzieci i młodzież, co sprzyja działaniom wychowawczym i profilaktycznym. 6. Wysoka świadomość społeczna mieszkańców dotycząca potrzeby prowadzenia działań profilaktycznych. 7. Stabilny poziom identyfikacji środowiskowych problemów przez instytucje lokalne, co umożliwia trafne planowanie działań. 8. Regularne gromadzenie danych przez instytucje publiczne (MGOPS, Policja, szkoły), co sprzyja analizie trendów społecznych. 9. Dobra współpraca pomiędzy Zespołem Interdyscyplinarnym a GKRPA, oceniana głównie jako skuteczna.
W – Słabe strony	1. Utrzymujący się bez zmian poziom rodzin korzystających ze wsparcia z powodu uzależnień, wskazujący na trwałość problemu. 2. Wysoki udział osób biernych zawodowo wśród odbiorców pomocy społecznej, co świadczy o trwałych barierach w aktywizacji. 3. Utrzymująca się wysoka liczba rodzin zmagających się z niepełnosprawnością lub długotrwałą chorobą, wymagających ciągłego i kosztownego wsparcia. 4. Niewystarczająca wiedza mieszkańców o miejscach, w których osoby uzależnione mogą szukać pomocy. 5. Powszechne występowanie zachowań ryzykownych wśród dzieci i młodzieży, szczególnie w zakresie alkoholu, wyrobów nikotynowych i substancji psychoaktywnych. 6. Łatwy dostęp nieletnich do alkoholu i wyrobów nikotynowych, wskazujący na niedostateczną kontrolę środowiskową. 7. Nadmierne korzystanie z komputera i Internetu przez uczniów, co może sprzyjać uzależnieniom behawioralnym.

	8. Niedobór specjalistów, takich jak psychologowie i terapeuci uzależnień, utrudniający prowadzenie działań wspierających i interwencyjnych. 9. Ograniczone wsparcie instytucjonalne w odbiorze działań profilaktycznych i terapeutycznych ze strony władz – wskazywane przez przedstawicieli instytucji.
O – Szanse	1. Rosnąca świadomość mieszkańców dotycząca potrzeby prowadzenia profilaktyki i edukacji w zakresie uzależnień. 2. Możliwość rozwoju programów wsparcia psychologicznego, które cieszą się dużym społecznym zainteresowaniem. 3. Wysoka deklarowana potrzeba warsztatów i programów profilaktycznych w szkołach oraz konsultacji ze specjalistami. 4. Szansa na rozwój współpracy międzyinstytucjonalnej, szczególnie między MGOPS, szkołami, Policją i organizacjami pozarządowymi. 5. Możliwość pozyskiwania środków zewnętrznych na wsparcie działań profilaktycznych, integracyjnych i terapeutycznych. 6. Wzmocnienie roli GKRPA poprzez zwiększenie działań motywujących do leczenia i rozwój punktów konsultacyjnych. 7. Rosnący nacisk społeczny na rozwijanie ofert dla dzieci i młodzieży (zajęcia sportowe, integracyjne, artystyczne).
T – Zagrożenia	1. Utrwalanie się problemów uzależnień w określonych grupach rodzin, które nie podejmują leczenia ani współpracy z instytucjami. 2. Wzrost zagrożeń związanych z uzależnieniami behawioralnymi, w tym siecizmem, który trudno kontrolować w warunkach domowych. 3. Obniżająca się kondycja zdrowotna mieszkańców, wpływająca na większe zapotrzebowanie na wsparcie socjalne.

	4. Trwała łatwość dostępu dzieci i młodzieży do substancji psychoaktywnych. 5. Zwiększone ryzyko przemocy rówieśniczej i cyberprzemocy związane z intensywnym korzystaniem z Internetu. 6. Niewystarczająca liczba specjalistów mogąca prowadzić do przeciążenia lokalnego systemu wsparcia. 7. Możliwe osłabienie współpracy międzyinstytucjonalnej przy braku stałych mechanizmów komunikacji. 8. Niebezpieczne próby hazardu online wśród młodzieży, mogące prowadzić do nowych form uzależnień. 9. Wzrost społecznej akceptacji dla szkodliwych zachowań (np. okazjonalnego picia alkoholu w młodym wieku), mogący utrudniać działania profilaktyczne.
--	---

VI. Realizatorzy Programu

Realizatorami oraz partnerami działań wyznaczonych w Gminnym Programie Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii w Gminie Tuczo na rok 2026 są:

- ✓ Miejsko-Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej ,
- ✓ Urząd Gminy,
- ✓ Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych,
- ✓ organizacje pozarządowe,
- ✓ szkoły, przedszkola i placówki oświatowe,
- ✓ Policja,
- ✓ media.

VII. Adresaci Programu

Adresatami Programu są wszyscy mieszkańcy Gminy Tuczo, ze szczególnym uwzględnieniem osób i grup najbardziej narażonych na uzależnienia oraz trudności społeczne. Program kieruje wsparcie do osób uzależnionych i ich rodzin, a także do dzieci, młodzieży, rodziców i nauczycieli poprzez działania profilaktyczne, edukacyjne i terapeutyczne. Obejmuje również osoby doświadczające problemów życiowych, oferując pomoc psychologiczną i informacyjną. Całość działań ma na celu wzmacnianie kompetencji społecznych, budowanie świadomości oraz ograniczanie zachowań ryzykownych w społeczności lokalnej.

VIII. Cele oraz realizacja Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii dla Gminy Tuczo na rok 2026

Najważniejszym celem Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii dla Gminy Tuczo na rok 2026 jest: **zmniejszenie występowania uzależnień i zachowań ryzykownych wśród mieszkańców Gminy Tuczo poprzez wzmacnianie kompetencji społecznych, promowanie zdrowych postaw, wczesną interwencję oraz zapewnienie dostępu do specjalistycznego wsparcia i działań profilaktycznych.**

Prowadzenie działań będzie realizowane poprzez poniższe zadania z wykorzystaniem zasobów instytucjonalnych i wybranych inicjatyw lokalnych, w następujących obszarach:

Obszar działań	Opis i cel
Profilaktyka uniwersalna	Adresowana do wszystkich mieszkańców Gminy Tuczo, jej celem jest ograniczenie wystąpienia uzależnień i innych problemów społecznych niezależnie od poziomu ryzyka grupy docelowej. Działania obejmują kampanie edukacyjne, prelekcje, materiały informacyjne oraz inicjatywy promujące zdrowy styl życia.
Profilaktyka selektywna	Skierowana do grup o podwyższonym ryzyku wystąpienia problemów związanych z używaniem alkoholu i substancji psychoaktywnych. Celem jest oddziaływanie na zidentyfikowane czynniki ryzyka, w tym prowadzenie warsztatów, konsultacji

	psychologicznych oraz programów wsparcia w szkołach i instytucjach społecznych.
Profilaktyka wskazująca	Skierowana do osób lub grup, u których pojawiły się pierwsze symptomy zaburzeń lub wczesne oznaki angażowania się w zachowania problemowe. Działania obejmują indywidualne i grupowe konsultacje, wsparcie terapeutyczne oraz kierowanie do odpowiednich form pomocy, aby zapobiec rozwojowi problemów.
Terapia i rehabilitacja	Obejmuje osoby wymagające specjalistycznej pomocy w związku z uzależnieniem. Celem działań jest wsparcie w procesie leczenia i powrotu do pełnej aktywności społecznej, poprzez programy terapeutyczne, wsparcie psychologiczne, interwencje kryzysowe i reintegrację społeczną.

HARMONOGRAM PROGRAMU

ZADANIE 1. Zwiększanie dostępności pomocy terapeutycznej i rehabilitacyjnej dla osób uzależnionych od alkoholu i innych substancji

Kierunki działań:	1. Organizowanie i finansowanie indywidualnych i grupowych konsultacji terapeutycznych dla osób uzależnionych, współuzależnionych oraz członków rodzin. 2. Prowadzenie specjalistycznego poradnictwa. 3. Kierowanie osób uzależnionych na leczenie odwykowe oraz zapewnienie pokrycia kosztów dojazdów, jeśli zachodzi taka potrzeba. 4. Wspieranie programów, zgodnie z rekomendacjami KCPU (m.in. informowanie o zagrożeniach, działania minimalizujące szkody zdrowotne). 5. Prowadzenie motywujących rozmów interwencyjnych z osobami nadużywającymi substancji i ich rodzinami. 6. Finansowanie terapii krótkoterminowej i interwencji kryzysowej dla osób w stanach ostrego kryzysu związanego z uzależnieniem.
--------------------------	--

	7. Zwiększenie dostępu do specjalistów dzięki współpracy z placówkami w powiecie i regionie. 8. Opracowanie i aktualizacja lokalnej bazy danych placówek pomocowych w celu usprawnienia kierowania na leczenie.
Realizatorzy:	GKRPA, MGOPS, terapeuci uzależnień, psychologowie, Zespół Interdyscyplinarny, placówki leczenia odwykowego, PCPR.
Wskaźniki:	✓ liczba udzielonych konsultacji, ✓ liczba osób skierowanych na terapię, ✓ liczba osób korzystających z poradnictwa, ✓ liczba interwencji motywujących.
Częstotliwość:	stała, całoroczna.
ZADANIE 2. Pomoc psychospołeczna i prawna dla rodzin z problemem alkoholowym, narkotykowym w tym ochrona przed przemocą domową	
Kierunki działań:	1. Zapewnienie bezpłatnych porad psychologicznych dla rodzin doświadczających skutków uzależnienia oraz przemocy. 2. Udzielanie porad prawnych z zakresu prawa rodzinnego, alimentacyjnego i przeciwdziałania przemocy. 3. Wspieranie i aktywna praca Zespołu Interdyscyplinarnego oraz grup diagnostyczno-pomocowych w ramach procedury Niebieskiej Karty. 4. Organizowanie terapii rodzinnej mającej na celu odbudowę relacji oraz poprawę komunikacji rodzinnej. 5. Monitorowanie sytuacji rodzin z problemem uzależnień poprzez wizyty środowiskowe i współpracę instytucjonalną. 6. Współpraca z Policją w zakresie podejmowania interwencji wobec osób stosujących przemoc pod wpływem alkoholu. 7. Ułatwienie dostępu do programów korekcyjno-edukacyjnych dla osób stosujących przemoc domową. 8. Organizowanie grup wsparcia dla osób doznających przemocy oraz osób współuzależnionych.
Realizatorzy:	MGOPS, GKRPA, Zespół Interdyscyplinarny, Policja, PCPR, psychologowie, terapeuci, prawnicy.
Wskaźniki:	✓ liczba Niebieskich Kart,

	✓ liczba spotkań grup diagnostyczno-pomocowych, ✓ liczba porad psychologicznych/prawnych, ✓ liczba rodzin objętych wsparciem.
Częstotliwość:	całorocznie
ZADANIE 3. Prowadzenie działalności profilaktycznej, edukacyjnej i szkoleniowej, w tym zajęć pozalekcyjnych i dożywiania dzieci	
Kierunki działań:	1. Realizowanie programów rekomendowanych przez KCPU. 2. Organizowanie warsztatów profilaktycznych, w tym poruszanie obszarów tematycznych: ✓ mechanizmy uzależnień od substancji psychoaktywnych i behawioralnych oraz ich konsekwencje zdrowotne i społeczne, ✓ presja rówieśnicza i strategie radzenia sobie w trudnych sytuacjach, ✓ bezpieczeństwo w sieci i odpowiedzialne korzystanie z technologii oraz gier komputerowych, ✓ rozwijanie umiejętności społecznych i emocjonalnych, radzenie sobie ze stresem i emocjami, ✓ budowanie zdrowych relacji w rodzinie i w szkole, ✓ edukacja w zakresie przeciwdziałania przemocy i ryzykownym zachowaniom. 3. Prowadzenie zajęć pozalekcyjnych: sportowych, artystycznych, rekreacyjnych i wyrównawczych. 4. Finansowanie lub współfinansowanie posiłków dla dzieci uczestniczących w programach opiekuńczo-wychowawczych i socjoterapeutycznych. 5. Organizowanie szkoleń dla nauczycieli, pedagogów i rodziców w zakresie rozpoznawania zagrożeń i sposobów reagowania. 6. Prowadzenie kampanii informacyjnych o skutkach zdrowotnych i społecznych uzależnień. 7. Wspieranie działań rozwijających kompetencje emocjonalno-społeczne uczniów.

	8. Organizacja konkursów, festynów, pikników i wydarzeń promujących zdrowy styl życia i aktywność społeczną. 9. Tworzenie programów edukacyjnych z zakresu cyberbezpieczeństwa i higieny cyfrowej. 10. Wyposażenie szkół i instytucji w materiały edukacyjne, ulotki, plakaty i pomoce dydaktyczne.
Realizatorzy:	Szkoły, GKRPA, MGOPS, biblioteka, organizacje pozarządowe, pedagodzy, psychologowie, trenerzy
Wskaźniki:	✓ liczba programów, ✓ liczba uczestników zajęć, ✓ liczba przeprowadzonych warsztatów, ✓ liczba mieszkańców objętych kampaniami.
Częstotliwość:	zgodnie z kalendarzem roku szkolnego; działania kampanijne – cykliczne.

ZADANIE 4.

Wspomaganie działalności instytucji, stowarzyszeń i osób fizycznych działających na rzecz rozwiązywania problemów alkoholowych i narkotykowych

Kierunki działań:	1. Udzielanie dotacji celowych organizacjom pozarządowym prowadzącym działania profilaktyczne. 2. Wspieranie inicjatyw lokalnych promujących zdrowy styl życia oraz integrację społeczną. 3. Finansowanie szkoleń specjalistycznych dla kadr pracujących z osobami uzależnionymi i ich rodzinami. 4. Dofinansowanie projektów środowiskowych kierowanych do dzieci i młodzieży zagrożonej wykluczeniem. 5. Współpraca z klubami sportowymi i stowarzyszeniami w organizacji zajęć wolnoczasowych. 6. Organizowanie wspólnych kampanii społecznych i wydarzeń o charakterze profilaktycznym. 7. Wspieranie działań wolontariatu lokalnego.
Realizatorzy:	GKRPA, Urząd Gminy, organizacje pozarządowe.
Wskaźniki:	✓ liczba udzielonych dotacji,

	✓ liczba projektów, ✓ liczba partnerstw instytucjonalnych.
Częstotliwość:	całoroczna
ZADANIE 5. Podjęmowanie interwencji w sprawach naruszeń ustawy (art. 13¹ i 15) oraz występowanie jako oskarżyciel publiczny	
Kierunki działań:	1. Kontrola punktów sprzedaży alkoholu w zakresie przestrzegania przepisów. 2. Interwencje w przypadkach sprzedaży alkoholu nieletnim lub osobom nietrzeźwym. 3. Współpraca z Policją w celu eliminowania zagrożeń związanych z nielegalną sprzedażą i spożywaniem alkoholu. 4. Prowadzenie procedur wynikających z naruszeń ustawy i przygotowanie dokumentacji do sądu. 5. Występowanie przed sądem w charakterze oskarżyciela publicznego w sprawach dotyczących łamania przepisów. 6. Stałe monitorowanie punktów handlowych i gastronomicznych. 7. Szkolenia dla sprzedawców dotyczące odpowiedzialnej sprzedaży alkoholu. 8. Kontrola rozmieszczenia punktów sprzedaży alkoholu zgodnie z uchwałą rady gminy.
Realizatorzy:	GKRPA, Policja, Urząd Gminy.
Wskaźniki:	✓ liczba interwencji, ✓ liczba kontroli, ✓ liczba spraw skierowanych do sądu.
Częstotliwość:	Według potrzeb
ZADANIE 6. Wspieranie zatrudnienia socjalnego oraz działań reintegracji społeczno-zawodowej	
Kierunki działań:	1. Realizowanie zajęć aktywizujących oraz działań reintegracyjnych dla osób zagrożonych wykluczeniem społecznym.

	2. Kierowanie mieszkańców do programów reintegracji społecznej i zawodowej prowadzonych przez uprawnione podmioty. 3. Współpraca z pracodawcami w zakresie umożliwiania uczestnictwa w praktykach, stażach i innych formach przygotowania zawodowego. 4. Wspieranie podnoszenia kwalifikacji poprzez kursy, szkolenia i doradztwo zawodowe. 5. Prowadzenie pracy socjalnej, nastawionej na wzmacnianie samodzielności i powrót na rynek pracy. 6. Wspieranie inicjatyw tworzących miejsca pracy o charakterze socjalnym w sektorze publicznym i społecznym. 7. Współpraca z Powiatowym Urzędem Pracy w zakresie pośrednictwa pracy i poradnictwa zawodowego. 8. Organizowanie warsztatów kompetencji społecznych, obejmujących m.in. komunikację, motywację, planowanie działania i radzenie sobie ze stresem.
Realizatorzy:	MGOPS, PUP, organizacje pozarządowe.
Wskaźniki:	✓ liczba osób uczestniczących w działaniach reintegracyjnych, ✓ liczba osób objętych aktywizacją zawodową, ✓ liczba uczestników podejmujących zatrudnienie lub inne formy aktywności społeczno-zawodowej.
Częstotliwość:	Całorocznie

IX. Finansowanie Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii dla Gminy Tuczno na rok 2026

Źródłem finansowania zadań zawartych w Gminnym Programie będą środki finansowe budżetu Gminy stanowiące dochody z tytułu wydawania zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych, wniesione przez podmioty gospodarcze zgodnie z art. 18² ustawy z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi. Dochody te stanowią dochód gminy, który w całości jest przeznaczany na realizację programu.

Dodatkowym źródłem finansowania mogą być środki, pozyskiwane z tzw. „opłat za małpki” na przeciwdziałanie negatywnym skutkom spożywania alkoholu.

X. Zasady finansowania programu oraz wynagradzania Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych

1. Komisja pracuje na posiedzeniach, które są zwoływane w miarę potrzeb, w związku z obowiązkiem terminowej realizacji nałożonych na nią zadań.
2. Posiedzenia Komisji są zamknięte lub otwarte. Mogą brać w nich udział osoby zaproszone przez przewodniczącego.
3. Działalność Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Tucznie finansowana jest ze środków przeznaczonych na realizację Programu.
4. Za udział w posiedzeniu członkom komisji przysługuje wynagrodzenie w wysokości 13% a sekretarzowi komisji (prowadzenie biura komisji) w wysokości 20 % aktualnie obowiązującego minimalnego wynagrodzenia.
5. Wynagrodzenie, o którym mowa w ust. 4, 5, 6 przysługuje za każde posiedzenie komisji, w którym przewodniczący, sekretarz i członkowie komisji biorą udział, za przeprowadzenie kontroli w punktach sprzedaży napojów alkoholowych oraz realizację zadań zawartych w Gminnym Programie oraz wypłacane jest niezwłocznie po odbyciu posiedzenia.
6. Podstawę do wypłacenia wynagrodzenia stanowi podpis złożony na listach obecności z posiedzenia komisji.
7. Każda nieobecność na posiedzeniu Komisji skutkuje brakiem wynagrodzenia.

8. Członkom Komisji nie będącym pracownikami urzędu przysługuje zwrot kosztów podróży w związku z wyjazdem na szkolenia, warsztaty, sympozja i konferencje, związane z profilaktyką uzależnień, na podstawie pisemnego oświadczenia potwierdzającego faktycznie poniesione koszty wyjazdu (podstawą do zwrotu kosztów podróży są bilety lub rachunek za odbyte szkolenie lub nocleg).
9. Członkom komisji będącym pracownikami urzędu przysługuje zwrot kosztów podróży na podstawie delegacji służbowej w sprawie wysokości oraz warunków ustalenia należności przysługujących pracownikowi zatrudnionemu w państwowej lub samorządowej jednostce sfery budżetowej z tytułu podróży służbowej na obszarze kraju.
10. Wynagrodzenie za udział w posiedzeniach przysługuje na podstawie listy obecności.

XI. Wdrażanie Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych Oraz Przeciwdziałania Narkomanii dla Gminy Tuczno na rok 2026

Wdrażanie Programu ma charakter interdyscyplinarny i opiera się na ścisłej współpracy wielu specjalistów oraz instytucji. W jego realizację zaangażowani są m.in. członkowie Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, psycholodzy, terapeuci uzależnień, realizatorzy programów profilaktycznych, pedagodzy i wychowawcy szkolni, pracownicy socjalni, kuratorzy sądowi oraz funkcjonariusze policji. Wspólne działania tych podmiotów tworzą spójny system wsparcia, obejmujący profilaktykę uzależnień, wczesną interwencję, edukację, a także działania naprawcze i interwencyjne skierowane do mieszkańców gminy.

Rolą Burmistrza jest nadzorowanie prawidłowej realizacji Programu, w szczególności zarządzanie środkami finansowymi przeznaczonymi na jego wykonanie. Obejmuje to podejmowanie decyzji dotyczących podziału budżetu, wydatkowania środków oraz dostosowywania alokacji zasobów do bieżących potrzeb społeczności lokalnej i priorytetów Programu. Co roku Burmistrz przygotowuje szczegółowe sprawozdanie, zawierające opis podjętych działań, ocenę ich skuteczności oraz wskazanie obszarów wymagających wzmocnienia. Dokument ten przekazywany jest Radzie Gminy do 30 czerwca następnego roku. Ponadto, zgodnie z wytycznymi Krajowego Centrum Przeciwdziałania Uzależnieniom, do 15 kwietnia Burmistrz przesyła zbiorczą informację dotyczącą realizacji zadań, przygotowaną na podstawie ankiety KCPU.

XII. Monitoring i ewaluacja Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii dla Gminy Tuczno na rok 2026

Zgodnie z zaleceniami Krajowego Centrum Przeciwdziałania Uzależnieniom (KCPU), skuteczność Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii opiera się na systematycznym monitoringu i ewaluacji, które pozwalają śledzić realizację działań, oceniać ich efektywność oraz wprowadzać niezbędne korekty. Monitoring obejmuje zbieranie danych dotyczących zjawisk uzależnień, problemów społecznych i trudności rodzinnych, analizę dostępnych form wsparcia, wymianę informacji między instytucjami realizującymi Program oraz kontrolę jakości i zgodności z harmonogramem realizowanych działań. Ewaluacja pozwala ocenić rezultaty i oddziaływanie Programu, w tym zmianę postaw, wiedzy oraz sytuacji rodzin i uczestników, a także opracowywać rekomendacje dla dalszego rozwoju działań.

Program realizowany jest w oparciu o zasady rzetelności, systematyczności, transparentności i ciągłego doskonalenia, a dokumentacja i superwizja zapewniają wysoką jakość wsparcia dla mieszkańców. Dzięki temu Program pozostaje narzędziem elastycznym, reagującym na zmieniające się potrzeby społeczności i skutecznie wspierającym profilaktykę oraz rozwiązywanie problemów uzależnień.

**Preliminarz
wydatków planowanych z wpływów za zezwolenia
na sprzedaż napojów alkoholowych na rok 2026**

1. DOCHODY

Planowane wpływy z opłat za wydawane zezwolenia na sprzedaż napojów alkoholowych na rok 2026.	120000,00 zł
---	--------------

2. WYDATKI

1.	Prowadzenie zajęć psychoterapeutycznych realizowanych w systemie psychoterapii indywidualnej i grupowej w punkcie konsultacyjnym w Tucznie.	14400,00 zł
2.	Wspieranie placówek oświatowych poprzez wprowadzenie programów edukacyjnych dotyczących problemów uzależnień prowadzenie programów profilaktycznych, realizacja pozalekcyjnych zajęć sportowych, podnoszenie kompetencji nauczycieli, wychowawców. Organizowanie form spędzania wolnego czasu dla dzieci z realizacją programów profilaktycznych, zakup nagród w ramach działań profilaktycznych oraz inne wydatki.	8400,00 zł
3.	Szkolenia i posiedzenia Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych wraz z kosztami badań i opinii biegłych w przedmiocie uzależnienia od alkoholu oraz opłaty za skierowanie wniosku o zastosowanie poddania się leczeniu odwykowemu.	39600,00 zł
4.	Dofinansowanie placówki wsparcia dziennego.	25 000,00 zł
5.	Dotacja Punktu Konsultacyjnego i Interwencji Kryzysowej w Wałczu na podstawie porozumienia.	2 500,00 zł
6.	Realizacja programów profilaktycznych związanych z przeciwdziałaniem narkomanii.	6500,00 zł
7.	Punkt Pomocy Kryzysowej dla osób dotkniętych przemocą oraz alkoholizmem.	21 600,00 zł
8	Realizacja programów profilaktycznych w Publicznej Bibliotece Miasta i Gminy Tuczno oraz w Publicznym Przedszkolu w Tucznie .	2000,00
9.	RAZEM:	12000,00 zł

UZASADNIENIE
DO UCHWAŁY NR XXIV/166/2025
RADY MIEJSKIEJ W TUCZNIE

z dnia 18 grudnia 2025 r.

**w sprawie przyjęcia Gminnego programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych
oraz Przeciwdziałania Narkomanii na rok 2026**

Gminny Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii na rok 2026 w Gminie Tuczo jest uchwalony na podstawie art. 4¹ ust. 1 ustawy z dnia 26 października 1982 roku o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (Dz.U.2023.2151 t.j. ze zm.) oraz art. 10 ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu narkomanii (Dz.U.2023.1939 t.j. ze zm.). Do zadań własnych gminy należy prowadzenie działań związanych z profilaktyką i rozwiązywaniem problemów alkoholowych, przeciwdziałanie narkomanii oraz innych nałogów.

Gminny Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii jest kontynuacją zadań realizowanych w Gminie Tuczo z lat poprzednich. Określa on lokalne działania w zakresie zadań własnych, obejmujących profilaktykę oraz minimalizację szkód społecznych, wynikających z nadużywania alkoholu, substancji psychoaktywnych, uzależnieniami behawioralnymi oraz innymi nałogami i związanym z nimi zjawiskiem przemocy. Program jest adresowany do całej społeczności Gminy Tuczo, ze szczególnym uwzględnieniem osób uzależnionych od alkoholu, osób współuzależnionych, osób uzależnionych od substancji psychoaktywnych i psychotropowych, osób z uzależnieniami behawioralnymi, do osób z grup ryzyka a także do dzieci i młodzieży. Na realizację zadań są przeznaczone środki uzyskiwane z tytułu wydawanych zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych, które określa plan finansowy. Gminny Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii na rok 2026, został opracowany zgodnie z ww. obligatoryjnymi zadaniami oraz potrzebami występującymi na terenie Gminy Tuczo.

W świetle powyższego podjęcie uchwały w sprawie uchwalenia Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii w Gminie Tuczo jest zasadne.